ANTİKA TALANI

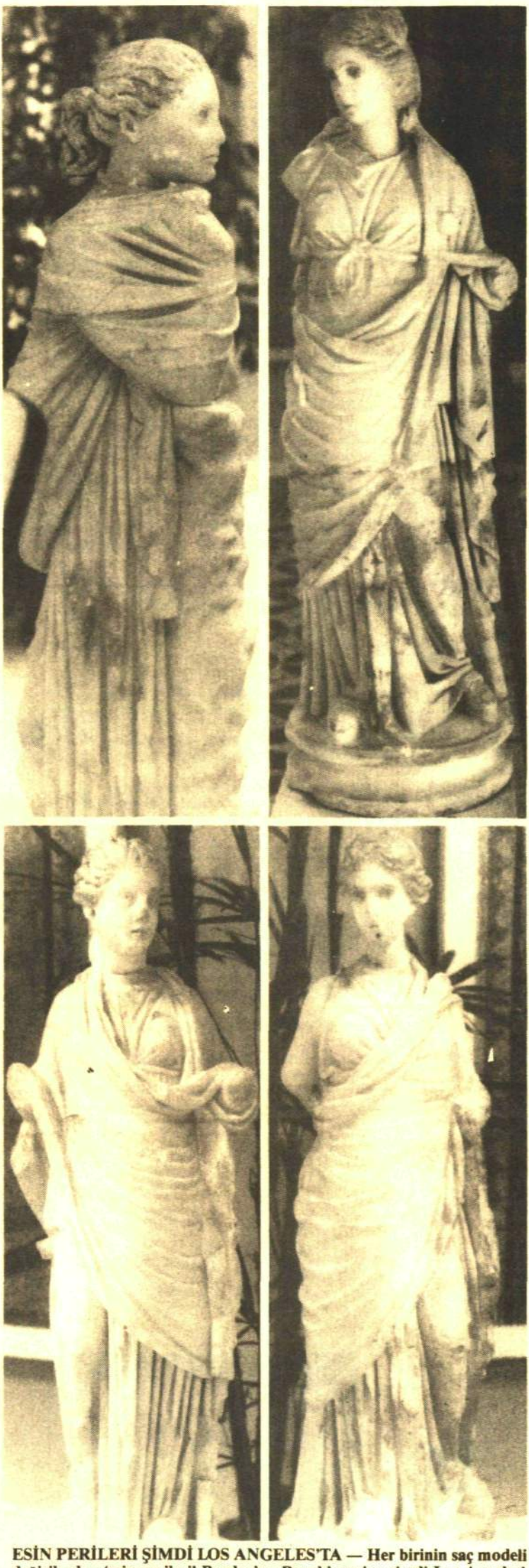

ESİN PERİLERİ ŞİMDİ LOS ANGELES'TA — Her birinin saç modeli değişik olan 'esin perileri' Burdur'un Bucak'ı yerine şimdi Los Angeles'taki Paul Getty Müzesi'ni süslüyor. Antik boyaların yer yer üzerlerinde durması heykellerin değerlerini daha da arttırıyor.

Heykel mafyası

Burdur-Antalya yolu üzerindeki Kremna antik kentinde Cemal Özdemir adlı köylü mermer bir heykel bulup satar. Ormanda kaderine terk edilmiş köylüler Amerika'da yaşanan altına hücuma benzer bir biçimde Kremna'da saldırıya geçerler.

Kolasın ailesinin koruması altındaki orman bekçisi Mehmet Yurdakul, Kremna talanının mimarı. Devlet bareminin en altında aylık alan Yurdakul, bugün Bucak ilçesinde bir tuğla fabrikasının, 12 frigorofik kamyondan oluşan filonun ve Alanya'da bir benzin istasyonunun sahibi.

ÖZGEN ACAR'IN ARAŞTIRMASI ARKA SAYFADA

Esin perileri şimdi Los Angeles'ta

(Başıarafı 20. Sayfada)

Kolasın'a dönelim. **"Kolasın"** soyadını dünden bu yana unutmuş olamazsınız.

Ali Kolasın'ın, adını bilmediğini (!) ancak kendisi gibi Alaşehirli olup da İstanbul'da oturur bir kişiye **"Marsyas"** heykelini 7 milyon liraya satın aldığını dün yazmıştık.

Ali Kolasın, Mustafa oğlu, Cemile'den 1958'de doğmuştu. Mahkeme kayıtlarına göre "İstanbul'da Dilson Oteli'nin sahibi. Karacabey Konserve Fabrikası sahibi. Datça'da turistik tesis sahibi. İstanbul'da işyeri sahibi" idi.

Alaşehirli Mustafa Kolasın

Batı Trakya göçmeni, **Ali Bayırlar'**ın adı **"Karun Hazinesi"**nin kaçırılması ile özdeşleşmiştir. 1966-68 yılları arasında çeşitli anıtmezarlardan Amerika'ya kaçırılıp, New York Metropolitan Sanat Müzesi'ne satılmasında en önemli rolü oynayan ve Ege bölgesinin bir zamanların bir numaralı kaçakçısı olduğu için kendisi ile yardımcılarına Amerikalı müzeciler **"Ali Baba ve Kırk Haramiler"** adını takmışlardı.

"Haramileri" gerçekten 40 mıydı, fazlası eksiği var mıydı, yok muydu, bunu şu anda söylemek çok güç. Bu haramilerden biri Mustafa Kolasın'dır. 1933 doğumlu Mustafa, 7 milyon liraya satın alınıp New York'ta şu anda 1,5 milyar liraya satılmak istenen Marsyas'ı kaçıran Ali Kolasan'ın babasıdır.

Mahkemelere düşen bazı **"sahte antika"** işlerini bir yana bırakacak olursak Mustafa Kolasan'ın adına, 1972 nisanında İzmir'de Ali Bayırlar ve bir başka harami akraba **Kamuran Bayırlar** ile birlikte eski eser kaçakçılığı dosyasında rastlarız.

Mustafa Kolasın, bu olayda da yakalanan eserlerin sahte olduğunu ve kendisine ait olmadığını içeren klişeleşmiş ifadesini verir.

Mustafa Kolasın'ın başından geçen bu olay herhalde o zaman 14 yaşında olan oğlu Ali'ye iyi bir ders olmuş olmalı. Babası gibi "sahte (!)" eserlerle uğraşıp başını derde sokacağına, gerçek ve değerli eserlerin kaçırılmasının daha akıllı bir iş olduğuna inandığı, uygulamaya başlamasından anlaşılıyor. Ali'nin adını bilmediği, "Alaşehirli olup da İstanbul'da oturan" amcaları ile birlikte 7 milyon liraya Marsyas heykelini satın alması bu öğretinin bir sonucu olmalı.

Alaşehirli Kadir Kolasın

Okurlar, geçen yıl mart ayında, bazı gazetelerin birinci sayfasında **Christine Giroult** adlı güzel bir Fransız kadınının, İstanbul-Kuşadası'nda odaklaşan ve yurtdışına antika kaçıran bir şebekeden dolayı resmini anımsayabilirler.

Güzel Fransız kızı, Türkiye'nin soyulan tarihsel ve kültürel mirasından da önemliydi. Resimleri birinci sayfalarda boy gösteren Fransız güzelinin antika kaçakçısı Türk sevgilisini polis arıyordu. Oysa, İstanbul Mali Şubesi'nin bu başarılı operasyonunda önemli bir kaçakçılık şebekesi ortaya çıkarılıyordu. Haberlerde firarda olan çapkın kaçakçıdan sıradan bir kişi gibi söz ediliyordu. Oysa firardaki **Kadir Kolasın'**ın (44) adı, zirvedeki ilk üç büyük genç arasında sayılıyordu.

Polis, evlerinde bulunan kaçırılmaya hazır cins cins eski esere el koymuştu. Böyle bir kişinin adının karıştığı büyük kaçakçılık olayını ortaya çıkaran İstanbul Mali Şubesi'nin başarısına karşılık basın için aynı şey söylenemezdi.

"Alaşehirli olup da İstanbul'da oturan"lardan biri olan Kadir Kolasın, Mustafa'nın küçük kardeşi, Ali'nin de küçük amcasıydı. Daha 21 yaşındayken İstanbul polisinin sabıka kayıtlarına geçen Kadir, avradını ve ekibini polise bırakıp mertliği firarda görmüştü.

Bu olaydan yaklaşık üç ay sonra Kadir Kolasın'ın arabasında yapılan bir başka aramada bir Roma heykel başı bulunuyor, sürücüsü tutuklanıyor, kendisi yine kaçıyordu. Öteki olaylarda olduğu gibi bir başka şoförün başı yanıyordu.

İçişleri Bakanlığı'nın arşivlerini, tüm kentlerdeki mahkeme dosyalarını ve müze yazışmalarını bir bilgisayara verseniz ve **"Kolasın"** kelimesinin geçtiği tüm olayları çıkartsanız aklınız durur.

Alaşehirli Nihat Kolasın

Şimdi insanın aklına bazı sorular geliyor. Kremna'dan kaçırılan heykeller ile Kolasın'lar arasındaki bağlantı ne? Mustafa ve Kadir arasında başkası var mı? Varsa kimdir o, ne iş yapar?

Üç kardeşin ortancası 53 yaşındaki Nihat Kolasan'dır. Denilebilir ki **"Antikacılık Holding A.Ş.'**nin Türkiye'deki en önemli bölümünden kendisi sorumludur. Çok zekidir. Çok hızlı ve **"Balkan çetecileri"** gibi, örgütlü çalışır. Alaşehirli olup İstanbul'da oturur.

Yüzyılın definesi olayına da adı karışan "Alaşehirli Nihat Kolasın" köy pazarlarında DDT gibi tarım mücadele ilaçlarının seyyar satıcılığını yaparken sikke ya da antik eserleri satın almaya başladı. Önce İzmir, sonra da İstanbul'da sosyete kuyumcusu oldu. 1988 temmuzunda kendisini Elmalı Definesi yazılarımda bu sözlerle kamuoyuna tanıttığımda en ufak tepki göstermedi.

Başkalarının eser ve emekleri üzerine programlarını inşa etmek başarısını gösteren TRT'nin bir yapımcısının kendisi ile **"koleksiyoncu"** diye mülakat yapmasından cesaretlenmiş olacak ki hemen bu mülakatın ardından ve bizzat imzaladığı bir tekzip yazısını Cumhuriyet'e gönderdiğinde özetle şu noktalara dikkati çekiyordu:

"1. Sayın Özgen Acar'ın yazılarında bahsi geçen kaçakçılık olayları ile hiçbir ilişkim ve işbirliğim olmadığı gibi hakkımda, bu konuda açılmış soruşturma ve dava da yoktur.

2. Eski eser merakım ve koleksiyonculuğum ise resmi belgelerle izne bağlanmış ve yetkili mercilerin kontrolü altındadır.

Sonuç, yazar haksız ve itibar sarsıcı dayanaktan yoksun yayın yaptığı için ciddi gazetenizde tekzibini rica ederim."

Şimdi TRT'nin Türk halkına **"koleksiyonucu"** diye gösterdiği Nihat Kolasın'ın Ali, Mustafa ve Kadir Kolasan ile ailesel ve çetesel bağlantılarını bir an için bir yana bırakalım ve belgelere dayalı bir portresini çizmeye çalışalım. Bakalım Sayın Alaşehirli Nihat Kolasın bizzat imzaladığı tekzibini neden avukatlarına geri aldırmak zorunda kalmıştır onu görelim:

Karadağ'dan gelen Boşnak kökenine bağlılıktan olacak soyadının kasabalarının adı olan Kolasın'dan kaynaklandığı söylenir.

1950'li yılların sonları ve 60'ların başında Manisa'nın Alaşehir ilçesinde Kuzeydere, Kuyubaşı 186 numaralı "fukarane"sinde mütevazı bir yaşam sürerken, pazarlarda köylülere DDT gibi tarımsal mücadele ilaçları satıp antikacılığa başladığını söyleyen görgü tanıkları hayattadır...

Önce ilaç karşılığında antik sikke alıp, İzmir'de kuyumculara özellikle Ali Bayırlar'a satmaya başlar. Antikacılığın pazar pazar dolaşmaktan daha iyi olduğunu kısa sürede anlar.

Başlangıçta Ali Bayırlar'ın haramisiydi. Sonra kendi başına çalışma hevesine kapıldı. Karun Hazinesi'nin önemli bölümünün geldiği Uşak'ın Gure ilçesindeki defineyi ünlü ve rahmetli kaçakçı **Şakir Unver** ve Ali Bayırlar ikilisine kaptırmamak için, o zaman yol geçmeyen bu yörelerde nasıl birlikte koştuklarını Midıklı köyünden bir ortak dostumuz şöyle anlatıyor:

"Alaşehirli topal Mustafa ile kardeşi Nihat mal almak için buraya gelirlerdi. O zaman yol yoktu. Fakir oldukları için mal almaya geldiklerinde çarık giydiklerini hatırlarım. Onlar milyarder oldu, biz hâlâ çarık giyiyoruz..."

17 Ekim 1968 tarihinde Burdur'da eski eser kaçakçılığından yakalandığında, önden ve yandan fotoğrafları çekilip, parmak izleri ile birlikte 1968/123 numarayla fişlendi.

Bu olay gerek kendisi ve gerek birlikte yakalandığı Edip Telliağaoğlu için büyük ders oldu. İrili ufaklı 86 antik parça ve 26 adet sikke ile birlikte, biri Belçikalı olmak üzere beş kişi yakalanmıştı. O zaman, eski eser yasası henüz çıkmamıştı. 1906 tarihli **"Asar-ı Antika Nizamnamesi"** geçerliydi.

Yargıç **Mehmet Kendir "zaman aşımı"** nedeniyle davanın ortadan kaldırılmasına ve eserlere el konulmasına karar veriyordu. Burdur Emniyet Müdürlüğü'nün 1968/123 sayılı **"eşkâl kâğıdı"**ndan önden ve yandan çekilmiş sabıka fotoğrafı bulunuyordu. Parmak izinin alınışına neden olarak **"Atina kaçakçısı"** oluşu gösterilmişti.

Nihat Kolasın, bu arada Alaşehir pazarı yerine İzmir'i kendisine mesken tutuyor ve seyyar kuyumcu olarak pazar pazar dolaşıp, sikke ve yeni hazine kokusunu alıp, köylülere karşılığında 14 ayar altın bilezik satıyordu.

Daha sonra İzmir, Kolasın'ı tatmin etmeyecek, ünlü Rum kaçakçı **Yorgo Zakos** ve tayfalarının Türkiye'den kaçmasından sonra Kapalıçarşı'da doğan liderlik boşluğunu görerek kapağı İstanbul'a atacaktı.

Nihat Kolasın'dan 1970 yılında İstanbul 10. Asliye Ceza Mahkemesi'nce üç Bizans sikkesi müsadere edildi.

Yasa yerine nizamnamenin varlığına karşın yine de 1971'de Alaşehirli Nihat'tan 413 sikke, 7 antika eser İstanbul 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde müsadere edildi. Günlüğü 5 liradan 150 lira para cezasına çarptırıldı.

1973 yılında nizamnameyi ortadan kaldıran ilk yasa çıkınca "koleksiyonculuk" belgesi için Nihat Kolasın İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne başvurdu.

Müze, geçmiş "sabıka"larını dikkate alıp "koleksiyoncu" belgesini vermedi. Kendisi müzenin kararının iptali için Danıştay'a başvurdu. Danıştay "Alaşehirli Nihat"ın gerek 1974 ve gerek 1975'te yaptığı iki başvuruyu da reddetti. Bunun üzerine kendisi elindeki 2552 adet antik sikkeyi müzeye vermek zorunda kaldı. Vermedikleri acaba bugün hangi yabancı koleksiyon ya da özel müzelerdedir. Doğrusu merak konusu...

1975'te Kapalıçarşı'nın duayen antikacısı **Suryani Farac** ile oğlu **Fuat Üzülmez**'e gönderdiği sahipsiz bir bavul dolusu antika Frankfurt Havaalanı'nı karıştırdı ve hakkında tutuklama kararı çıktı.

Elmalı Definesi olayında sanıklardan biri ifadesinde paranın Nihat Kolasın'ın yazıhanesinde kendilerine ödendiğini açıklamıştı.

Havzalıların bulduğu ve hayvan biçimindeki gümüş içki kaplarının (giton) dünyada bilinen en güzellerini, İsviçre'de yaşayan, Bolivyalı ünlü gümüş kralı bir koleksiyoncuya rahmetli **Mehmet Müzeci** ile birlikte satı. Kapalıçarşı'yı ve antika dünyasını kontrolünde tutan Yorgo Zakos'a bu eserleri kaptırmadı.

Dükkânında güzel seramikler olurdu. İstanbul sosyetesi hanımlarının **"Bugün Kolasın'**a gittim" ya da **"Nihat'tan yeni bir parça aldım"** diye konuşmaları o kadar moda olmuştu ki! Sanki New York'taki Tiffany ile İstanbul'daki Nihat arasında hiç fark yok sanırdınız.

Alaşehirli Kenan Evren

Eski Cumhurbaşkanı **Kenan Evren'**in Amerika gezisini gazetesi adına izleyen bir bayan yazarımızın boynunu New York'ta altın Bizans sikkelerinden oluşan bir altın kolye süslüyordu. Kendisine sikkelerin özgün olup olmadığını sorduğumda yanıtlamamıştı. Gerçek ise bunları yurtdışına çıkarması suçtu. Gerçek değilse, sahtelerini takmak kendisi için yakışık almayacak diye düşünmüş olmalıydı.

Bayan yazarın Bizans altın sikkeleri bana birden Sayın Kenan Evren'i anımsattı. Sayın Evren'in Alaşehir'de bir dev heykeli vardır. Alaşehir bu heykelle kentlerinin en değerli insanını anmak istemişlerdi. Ancak hiçbir yetkili çıkıp da yeğenleri (!) Alaşehirli Mustafa, Nihat, Kadir ve Ali Kolasın'ı Sayın Evren'e her nedense tanıştırmamış ve marifetlerini anlatmamıştı. Oysa Kolasın ailesi "Kenan Evren dayımız olur" sözlerini her fırsatta özellikle poliste, gümrükte ve bankalarda rüşvet yerine kullanıyorlardı.

Boşnak "Kolasın" ailesi için bugün öne sürülen genel yargı şöyle: Kolasın ailesi başta Nihat olmak üzere Balkan çetecileri gibi çok iyi ve gizli örgütlendiği ve ayrıca, damat **Tevfik Soygur'**un da önemli katkısıyla (Türkiye içinde bir numara) olma ünvanını yıllardır koruyor.

TRT yapımcısı Kerime Şenyücel "Yağmalanan Anadolu" adlı dört dizilik programında, işte böyle bir kişiyi yani Nihat Kolasın'ı üstelik "koleksiyoncu" olarak ekrana çıkartıp, tarihsel ve kültürel miras kaçakçılığının nasıl önleneceği konusunda görüş isteyerek Türk halkını aydınlatmıştı (!).

Uzun sözün kısası Kremna'dan giden 40 kadar heykelin arasında "esin perileri", Alaşehirli Nihat'ın tezgâhından geçenler için sadece simgesel bir örnekti...

Yarın: Interpol'e kırmızı bültenle aratılan kaçakçının öyküsü